

EITEM AR YR AGENDA: 6 a

PANEL GWEITHREDOL GWASANAETH TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

3ydd Chwefror 2014

MONITRO PERFFORMIAD

Adroddiad gan Dawn Docx, Dirprwy Brif Swyddog Tân

Diben yr Adroddiad

- 1** Darparu gwybodaeth i'r Aelodau ynghylch gweithgarwch Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru ac i fonitro perfformiad yn erbyn yr amcanion gwella.

Gwybodaeth

- 2** Er gwybodaeth i'r Aelodau, ynghlwm mae'r adroddiad monitro sy'n ymwneud â thri chwarter cyntaf blwyddyn adrodd 2013/14, ac sy'n ymdrin â'r cyfnod rhwng 1^{af} Ebrill 2013 a 31ain Rhagfyr 2013 yn atodiad 1.

Argymhelliad

- 3** Bod yr Aelodau'n nodi cynnwys yr adroddiad monitro perfformiad.

GWASANAETH TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

ADRODDIAD MONITRO PERFFORMIAD

**Chwarter Un i Chwarter Tri
EBRILL 2013 – RHAGFYR 2013**

Ffigyrau dros dro a ddarperir, ac efallai y bydd mân newidiadau iddynt

CYNNWYS

	MONITRO GAN GYM HARU AG AMCAN GWELLA 1	2 - 6
	Tanau damweiniol mewn cartrefi	
	Anafiadau o ganlyniad i danau damweiniol mewn cartrefi	
	Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	
RRC/C/005	Presenoldeb/absenoldeb larwm mwg mewn tanau mewn cartrefi	
	Pobl yn dianc yn ddianaf a heb gymorth o danau damweiniol mewn cartrefi	
	Archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gynhaliwyd yn dilyn atgyfeiriad gan sefydliad partner	
	ADRODD AM WEITHGARWCH YN YMWNEUD Â DIGWYDDIADAU	7 - 13
	CRYNODEB	7
	Trosolwg o'r digwyddiadau yr aethpwyd atynt	
	TANAU YR AETHPWYD ATYNT	9 - 12
RRC/S/001	Yr holl danau – prif, eilaidd a simnai	
	Yr holl danau – bwriadol a damweiniol	
RRC/S/003	Tanau mewn eiddo annomestig	
	GALWADAU AM WASANAETHAU ARBENNIG	13
	Galwadau brys am wasanaethau arbennig	
	GALWADAU DIANGEN	15 - 16
RRC/C/002	Galwadau diangen maleisus	
RRC/C/003	Galwadau diangen oherwydd systemau awtomatig	
	Galwadau diangen didwyll	
	GEIRFA	17

AMCAN GWELLA 1:

Atal Marwolaethau ac Anafiadau oherwydd Tanau Damweiniol mewn Cartrefi

BLWYDDYN ADRODD – 2013/14							
HYHE- Hyd yn hyn eleni							
Dangosir cymariaethau â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw'r cefndir - Gwyrdd = gwelliant; Coch = dirywiad; Melyn = dim newid							
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol							
Categori	Blwyddyn	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE	HYHE Cyfartaledd 3 blynedd
Tanau damweiniol mewn cartrefi	2013-14	128	115	120		363	341
	2012-13	97	123	103		323	
Anafiadau o ganlyniad i danau damweiniol mewn cartrefi	2013-14	12	10	15		37	29
	2012-13	8	9	13		30	
Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	2013-14	2	0	0		2	➡
	2012-13	1	0	1		2	
% y bobl a ddihangodd yn ddianaf a heb gymorth o danau damweiniol mewn cartrefi	2013-14	80%	79%	84%		81%	80%
	2012-13	83%	80%	74%		79%	
Tanau mewn cartrefi - larwm mwg wedi gweithredu	2013-14	61%	58%	60%		60%	61%
	2012-13	58%	56%	65%		59%	
Tanau mewn cartrefi – larwm mwg heb weithredu	2013-14	23%	28%	20%		24%	24%
	2012-13	29%	23%	26%		26%	
Tanau mewn cartrefi – dim larwm mwg yn bresennol	2013-14	17%	14%	20%		17%	15%
	2012-13	13%	21%	9%		15%	
% yr holl Archwiliadau Diogelwch Tân yn y cartref a gynhaliwyd ar ôl atgyfeiriad gan sefydliad partner	2013-14	31%	33%	32%		32%	28%
	2012-13	46%	35%	30%		36%	

Tanau Damweiniol mewn Cartrefi ac Anafusion yn ôl Difrifoldeb yr Anaf

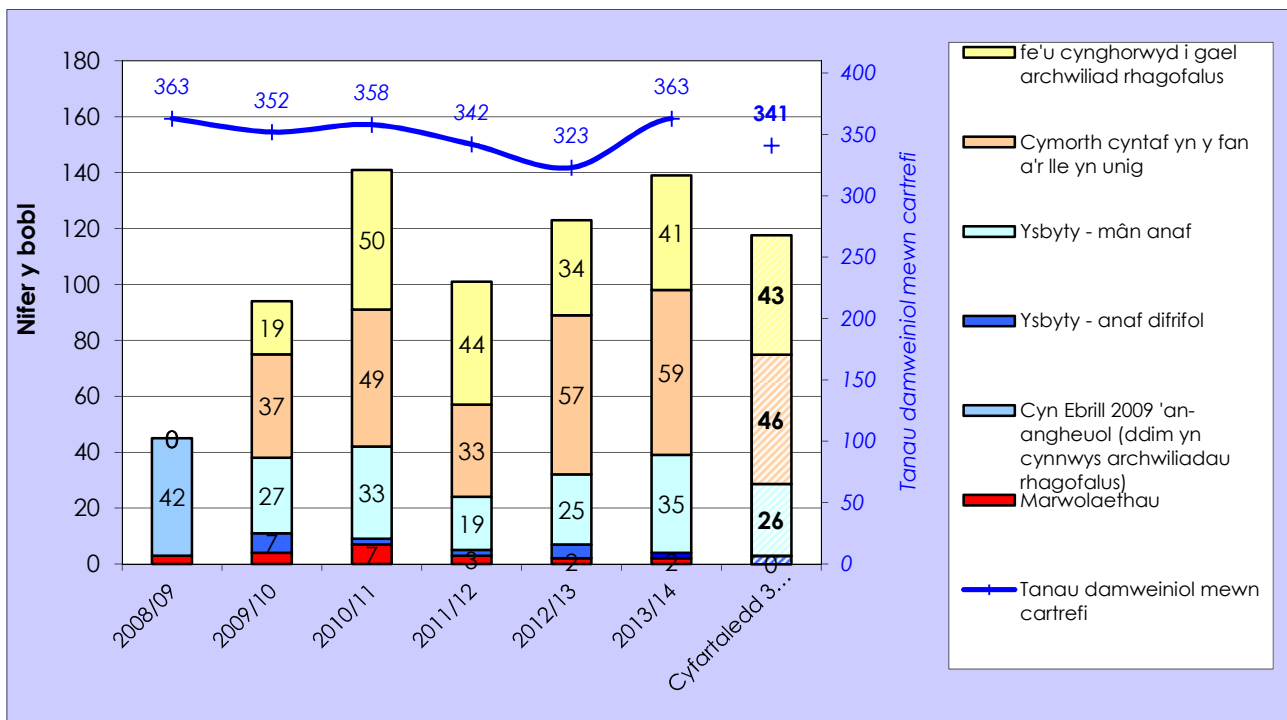
- **Bu 12% neu 40 yn fwy o danau damweiniol mewn cartrefi o'i gymharu â 2012/13**

Yn ystod tri chwarter cyntaf y flwyddyn, aeth y Gwasanaeth at 363 o danau damweiniol mewn cartrefi, sydd yn fwy na'r flwyddyn flaenorol ac yn fwy na'r cyfartaledd o 341 dros dair blynedd.

Anafiadau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi: Cafodd 37 o bobl anafiadau yn y tanau hyn – roedd 35 wedi eu categorio'n mân anafiadau, a dau yn ddifrifol. Mae'r rhain yn eithrio unrhyw un a gynghorwyd i gael triniaeth ragofalol a ble rhoddwyd cymorth cyntaf yn y fan a'r lle yn unig, yn unol â'r cyfarwyddyd cenedlaethol ar gyfer llunio dangosyddion perfformiad cenedlaethol.

Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi: Bu dau farwolaeth yn y tanau hyn. Bu un marwolaeth yng Ngwynedd (mis Mai) a disgwylir cadarnhad gan y Crwner ynglŷn â'r achos, a hefyd bu un marwolaeth yng Nghonwy (mis Mehefin).

Tanau Damweiniol mewn Cartrefi ac Anafusion yn ôl Difrifoldeb yr Anaf

Ar ôl Ebrill 2009 ymlaen caiff anafusion anangheuol eu cofnodi dan bedwar categori difrifoldeb:

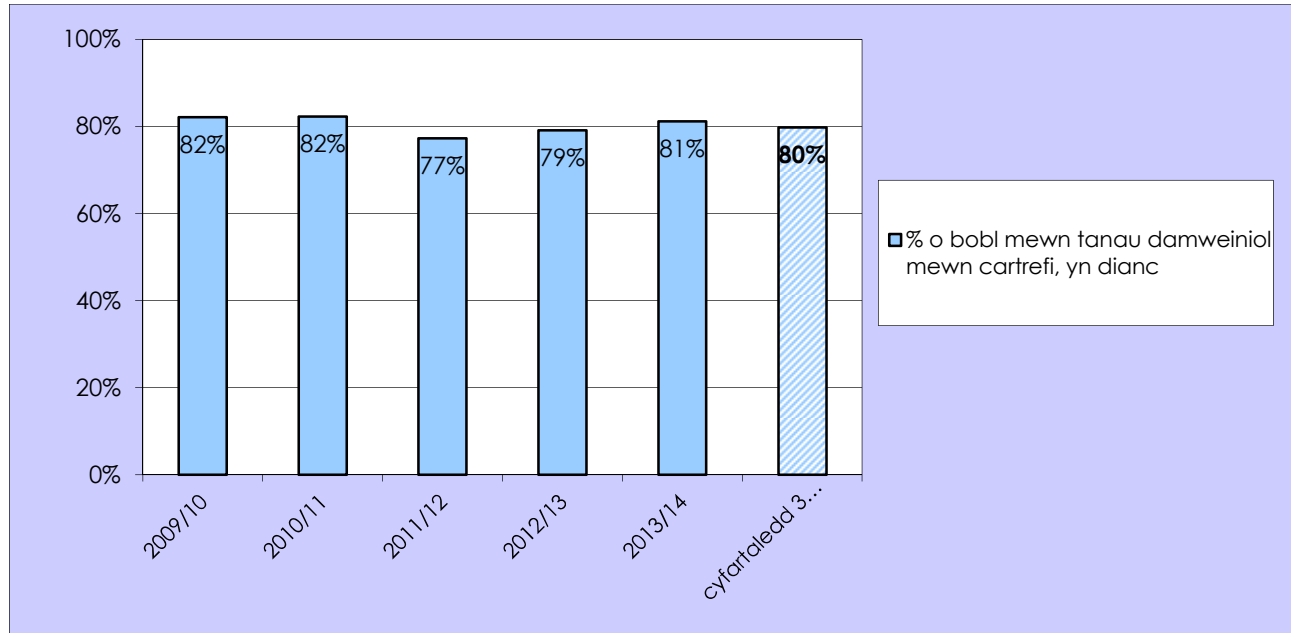
- aeth y dioddefwr i'r ysbyty, mae'r anafiadau'n ymddangos yn ddifrifol;
- aeth y dioddefwr i'r ysbyty, mae'r anafiadau'n ymddangos yn fach;
- rhoddwyd cymorth cyntaf yn y fan a'r lle yn unig;
- argymhellwyd archwiliad rhagofalus – ystyr hyn y bydd unigolyn yn cael ei anfon i'r ysbyty neu'n cael ei gynghori i weld meddyg rhag ofn, ond pryd nad oes unrhyw anaf neu ddiodeffaint amlwg.

Oherwydd y newid yn Ebrill 2009, a dyfodiad y nodydd 'anaf yn gysylltiedig â thân', mae'n bosib na fydd parhad yn nifer yr anafusion anangheuol.

Y canran o bobl mewn tanau damweiniol mewn cartrefi a ddihangodd yn ddianaf heb gymorth y gwasanaeth tân ac achub

- **bu i 81% o'r bobl mewn tân damweiniol mewn cartref ddianc yn ddianaf a heb gymorth gan y criwiau a fynychodd y tân.**

% y bobl mewn tanau damweiniol mewn cartrefi a ddihangodd yn ddianaf heb gymorth y gwasanaeth tân ac achub

Gyda rhybudd cynnar gan larwm mwg sy'n gweithio, a chynllun dianc wedi ei ymarfer ac wedi ei deilwra i anghenion unigol preswylwyr y cartref, gall pobl gael y siawns orau i ddianc yn ddianaf o dân mewn cartref heb orfod dibynnu ar gael eu hachub gan griw tân.

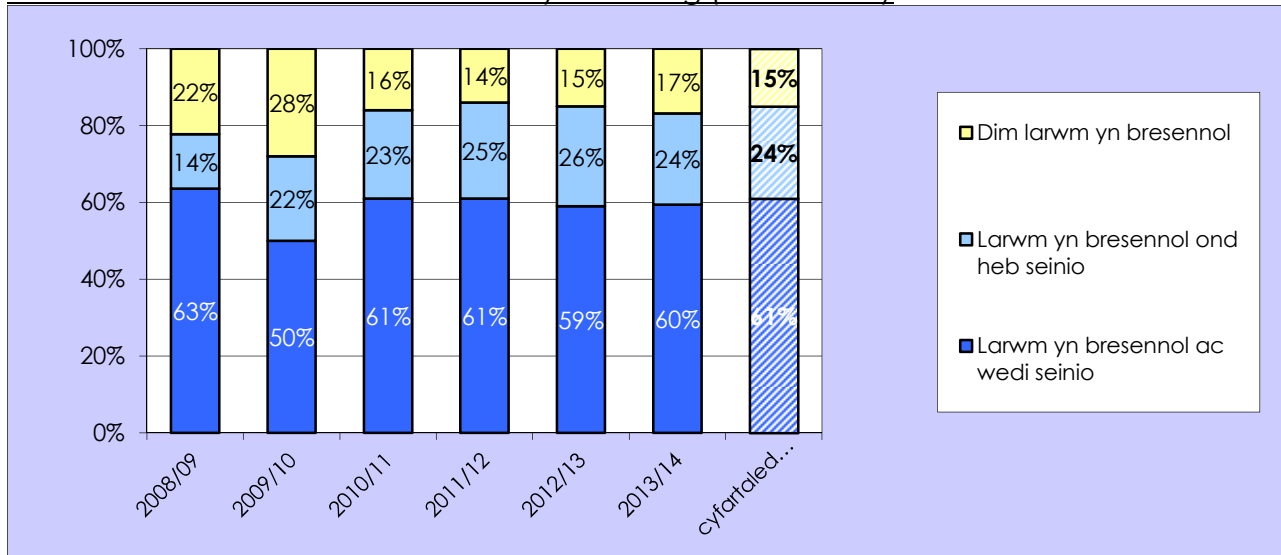
Mae'r 81% a gafwyd yn nhri chwarter cyntaf y flwyddyn hon yn ymwneud â chyfanswm o 757 o bobl, gyda 615 ohonynt wedi gallu gadael y cartref yn ddiogel heb orfod cael eu hachub gan griw tân.

Tanau mewn Cartrefi: Presenoldeb Larymau Mwg

- roedd 17% o'r cartrefi a gafodd dân heb larwm mwg (65 o danau), sydd 2 pwynt canran yn uwch na'r flwyddyn flaenorol.

Roedd cyfanswm o 390 o danau mewn cartrefi yn ystod y tri chwarter cyntaf, 37 (11%) yn fwy na cyfanswm y flwyddyn flaenorol o 353 a 6 (2%) yn uwch na'r cyfartaledd dros dair blynedd o 384 o danau yn y cartref.

Tanau mewn Cartrefi: Presenoldeb larymau mwg (canrannau)

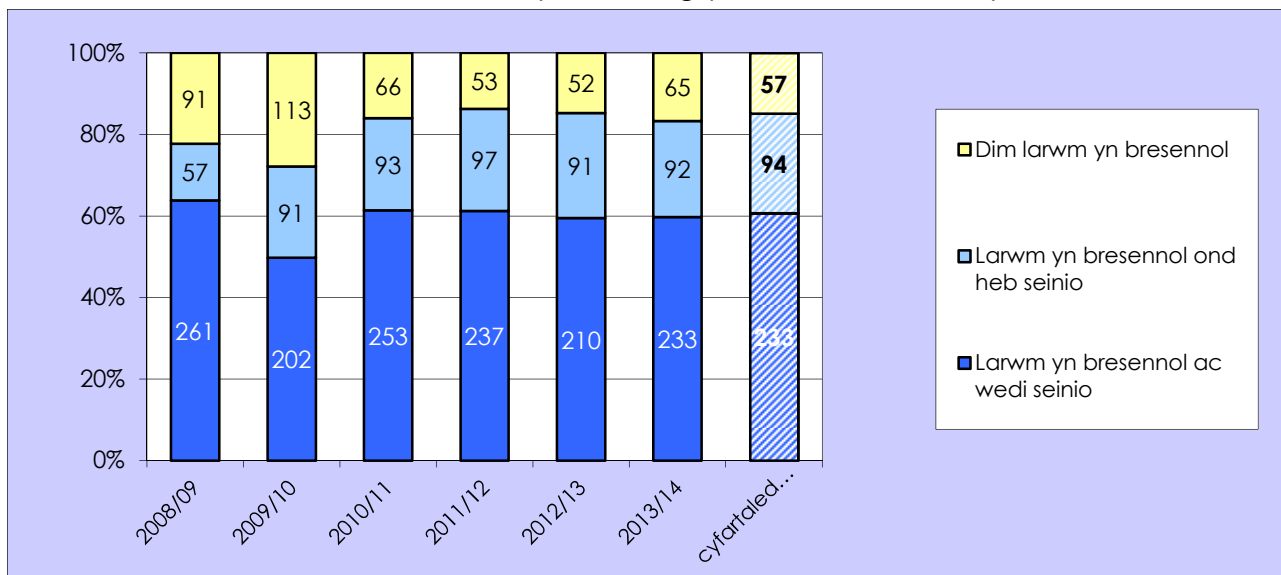

Roedd 17% o'r holl danau mewn cartrefi yr aethpwyd atynt (65 o danau) wedi digwydd mewn cartrefi lle **nad oedd larwm mwg wedi ei osod**. Mae hyn yn ganran uwch na'r flwyddyn flaenorol ac yn uwch na'r cyfartaledd dros 3 blynedd.

Mewn 60% o'r tanau mewn cartrefi yr aethpwyd atynt (233 o danau) roedd **larwm wedi ei osod ac roedd wedi seinio**. Mae'r ganran hon o'r cyfanswm 1% yn uwch na'r llynedd, ac 1% yn is na'r cyfartaledd dros dair blynedd.

Mewn 24% o'r tanau mewn cartrefi aethpwyd atynt (92 o danau), roedd **larwm wedi ei osod ond heb seinio**. Roedd hyn yn ostyngiad o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, yn gyfartal â'r cyfartaledd dros dair blynedd. Y prif reswm pam nad oedd larymau wedi seinio er eu bod yn yr eiddo oedd y ffaith nad oedd y tân yn ddigon agos i'r larwm i beri iddo seinio (dyma oedd yr achos mewn 58 o danau).

Tanau mewn cartrefi: Presenoldeb larymau mwg (nifer a chanrannau)

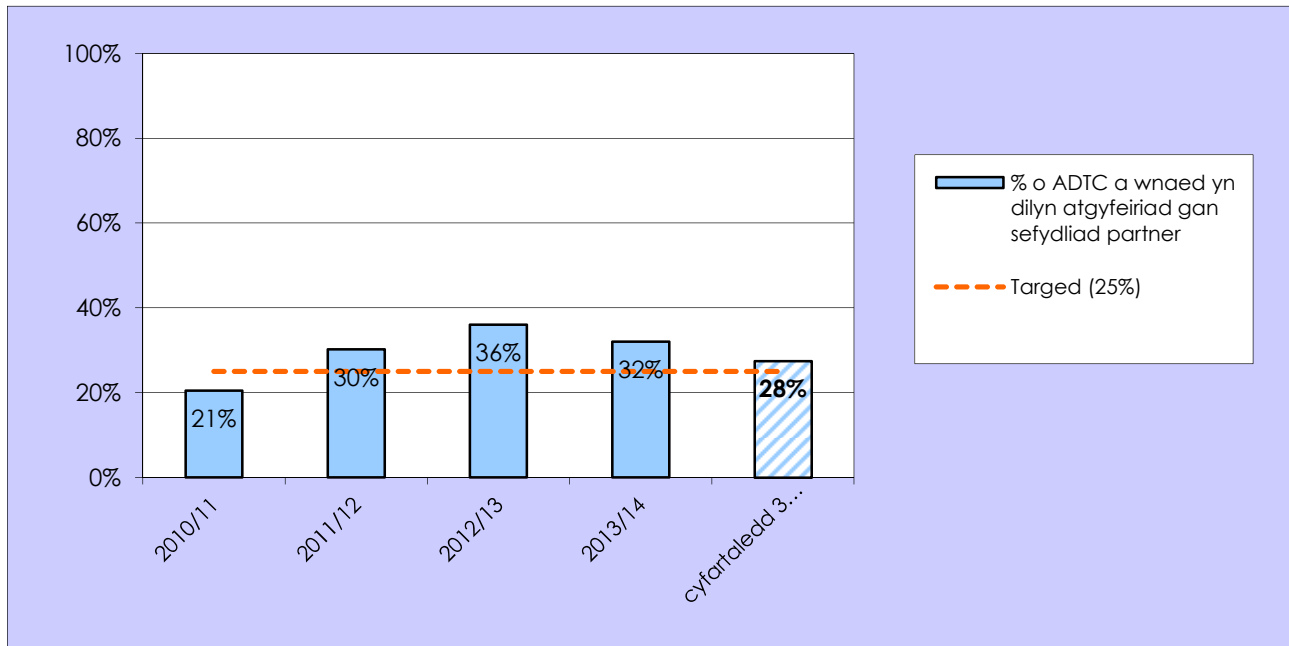

Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref (ADTC)

- cwblhawyd 32% o'r archwiliadau diogelwch tân yn y cartref yn dilyn atgyfeiriad gan sefydliad partner.

Yn ystod tri chwarter cyntaf y flwyddyn, roedd 6,104 (32%) o blith y 19,065 o archwiliadau diogelwch tân yn y cartref yn rhai a oedd yn deillio o atgyfeiriadau gan sefydliadau partner. Mae hyn yn mynd y tu hwnt i darged y Gwasanaeth ei hun, sef 25%.

% yr holl Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref a gynhaliwyd wedi deillio o atgyfeiriad gan sefydliad partner

**ADRODD AM WEITHGARWCH YN YMWNEUD Â DIGWYDDIADAU:
Crynodeb o'r holl ddiwyddiadau yr aethpwyd atynt**

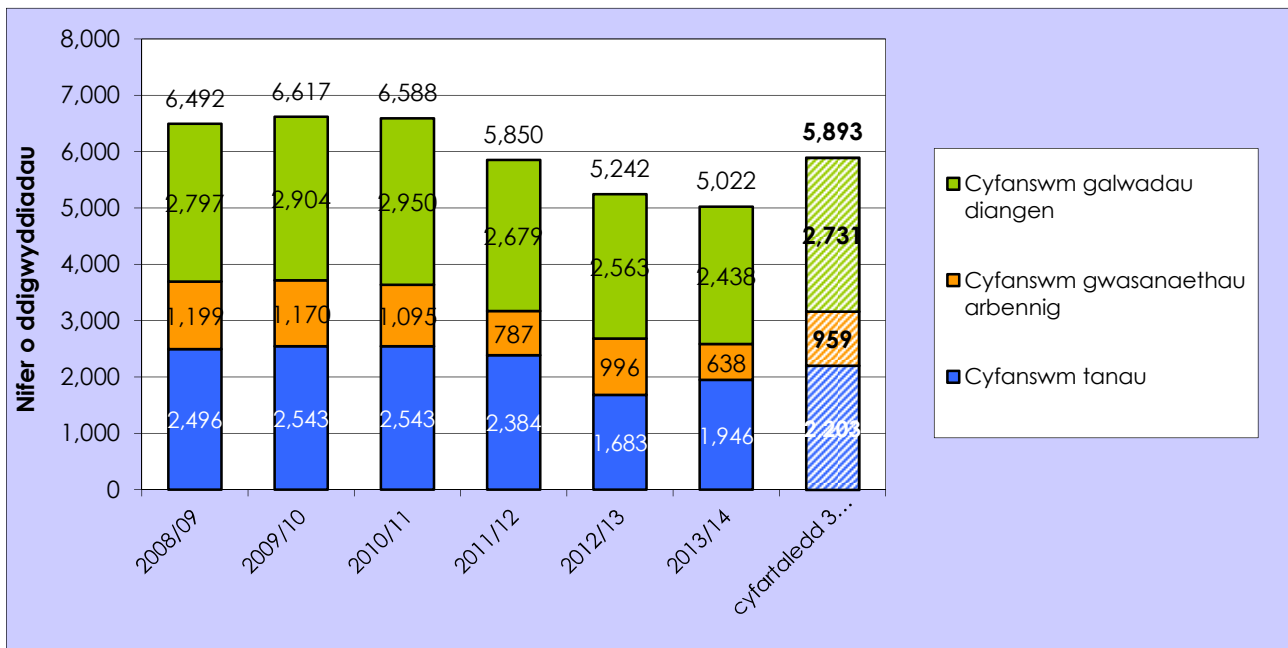
BLWYDDYN ADRODD – 2013/14							HYHE- Hyd yn hyn eleni		
Dangosir cymariaethau â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw'r cefndir - Gwyrdd = gwelliant; Coch = dirywiad; Melyn = dim newid									
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol									
Categori	Blwyddyn	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE		HYHE Cyfartaledd 3 blynedd	
Cyfanswm y digwyddiadau a fynychwyd	2013-14	1,714	1,794	1,514		5,022	↓ 4%	5,893	↓ 15%
	2012-13	1,721	1,800	1,721		5,242			
Cyfanswm y tanau	2013-14	797	680	469		1,946	↑ 16%	2,203	↓ 12%
	2012-13	623	524	536		1,683			
Cyfanswm y digwyddiadau gwasanaeth arbennig	2013-14	210	208	220		638	↓ 36%	959	↓ 34%
	2012-13	289	323	384		996			
Cyfanswm y galwadau diangen	2013-14	707	906	825		2,438	↓ 5%	2,731	↓ 11%
	2012-13	809	953	801		2,563			

Yr holl ddigwyddiadau yr aethpwyd atynt:

- **Bu gostyngiad o 4% neu 220 yn llai o ddigwyddiadau o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.**

Yn ystod tri chwarter cyntaf y flwyddyn, aeth y Gwasanaeth at 5,022 o ddigwyddiadau, sydd yn llai na'r blynyddoedd blaenorol, ac sy'n parhau â'r tueddiad cyffredinol am i lawr. Roedd mwy o ostyngiad yn nifer y digwyddiadau gwasanaeth arbennig a'r galwadau diangen na'r blynyddoedd blaenorol, tra bod cyfanswm tanau wedi cynyddu 16% (263 yn fwy o danau) o'i gymharu â'r un cyfnod llynedd, ond yn parhau i fod yn is na'r cyfartaledd 3 blynedd.

Yr holl ddigwyddiadau yr aethpwyd atynt, yn ôl math

ADRODD AM WEITHGARWCH DIGWYDDIADAU: Y tanau yr aethpwyd atynt

BLWYDDYN ADRODD – 2013/14							HYHE- Hyd yn hyn eleni		
Dangosir cymariaethau â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw'r cefndir - Gwyrdd = gwelliant; Coch = dirywiad; Melyn = dim newid									
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol									
Categori	Blwyddyn	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE	HYHE Cyfartaledd 3 blynedd		
Cyfanswm tanau	2013-14	797	680	469		1,946	↑ 16%	2,203	↓ 12%
	2012-13	623	524	536		1,683			
Prif danau	2013-14	323	298	254		875	↑ 4%	952	↓ 8%
	2012-13	261	321	260		842			
Tanau eilaidd	2013-14	419	366	150		935	↑ 36%	1,092	↓ 14%
	2012-13	311	189	190		690			
Tanau simnai	2013-14	55	16	65		136	↓ 10%	159	↓ 15%
	2012-13	51	14	86		151			
Yr holl danau bwriadol	2013-14	287	248	148		683	↑ 2%	972	↓ 30%
	2012-13	267	202	201		670			
Yr holl danau damweiniol	2013-14	510	432	321		1,263	↑ 25%	1,231	↑ 3%
	2012-13	356	322	335		1,013			
Tanau mewn eiddo annomestig	2013-14	30	25	26		81	↓ 24%	117	↓ 31%
	2012-13	33	41	33		107			

Tanau:

- **Bu cynnydd o 16% neu 263 yn fwy o danau o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.**

Yn ystod tri chwarter cyntaf y flwyddyn, aeth y Gwasanaeth at 1,946 o danau. Bu cynnydd yn nifer y prif danau a'r tanau eilaidd o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, tra bod tanau simnai wedi gostwng yn ystod y cyfnod. O'i gymharu â'r darlun yn y tymor hir a'r cyfartaledd dros dair blynedd, bu parhad yn y tueddiad cyffredinol am i lawr (gwelliant) yn nifer y digwyddiadau tân yr aeth y Gwasanaeth atynt. Mae hyn yn dangos bod y tywydd gwlypach na'r arfer yn ystod 2012/13 – yn ogystal â gwaith helaeth y Gwasanaeth ym maes atal tanau – wedi cael effaith sylweddol ar danau. Fe allai hyn hefyd gyfyngu ar werth rhai cymhariaethau blwyddyn wrth flwyddyn rhwng 2012/13 a'r flwyddyn ariannol gyfredol, sef 2013/14.

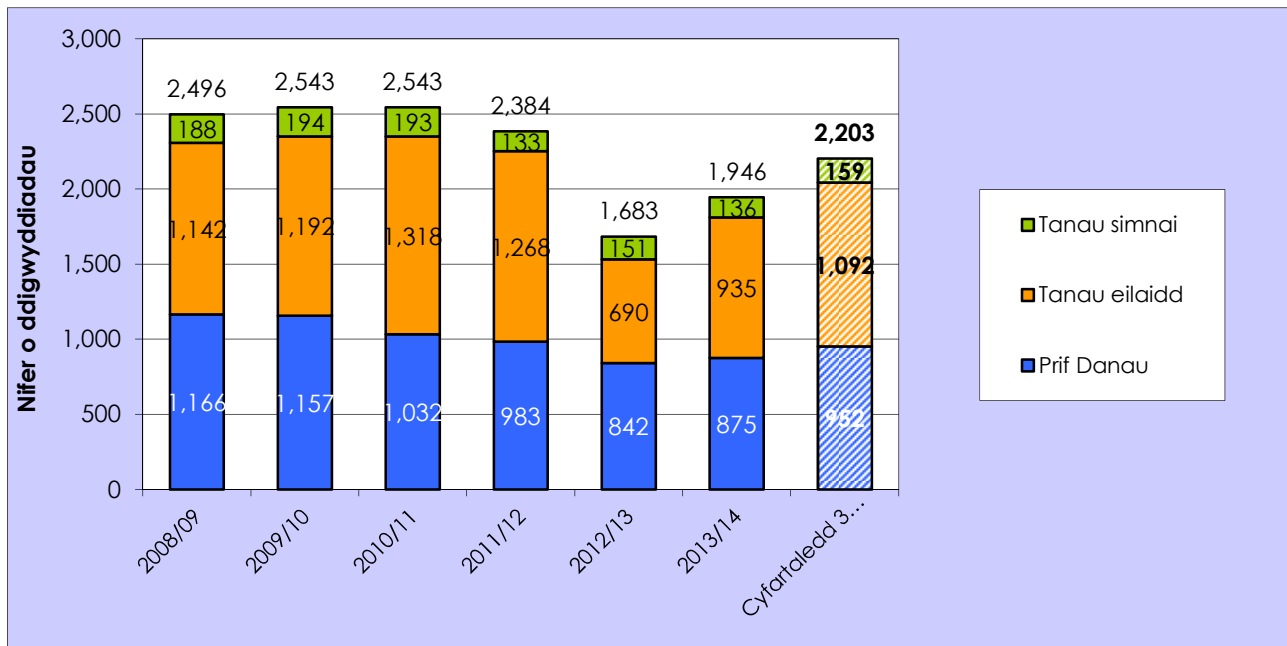
Tanau: Math

Prif danau - bu cynnydd o 4% neu 33 yn fwy o ddigwyddiadau o'i gymharu â'r un flwyddyn y llynedd. Fodd bynnag, roedd hyn yn is na'r holl flynyddoedd cyn 2012/13, ers o leiaf 2008/09.

Yn ystod y tri chwarter cyntaf, bu cynnydd yn nifer y **tanau eilaidd**, sef 36% neu 245 yn fwy o ddigwyddiadau o'i gymharu â'r un cyfnod yn 2012/13. Ond eto, roedd hyn yn is na'r holl flynyddoedd cyn 2012/13 ers o leiaf 2008/09. Bu cynnydd sylweddol yn nifer y tanau glaswellt yn arbennig o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, gyda'r Gwasanaeth yn mynd at 418 o'r tanau hyn, mwy na dwywaith y nifer o ddigwyddiadau llynedd (197), gan adlewyrchu effaith estynedig y tywydd gwlypach na'r arfer yn 2012/13.

Tanau simnai - bu gostyngiad o 10 % neu 15 yn llai o danau, o'i gymharu â llynedd ac mae'n parhau i fod yn is na'r cyfartaledd 3 blynedd.

Yr holl danau yr aethpwyd atynt, yn ôl math

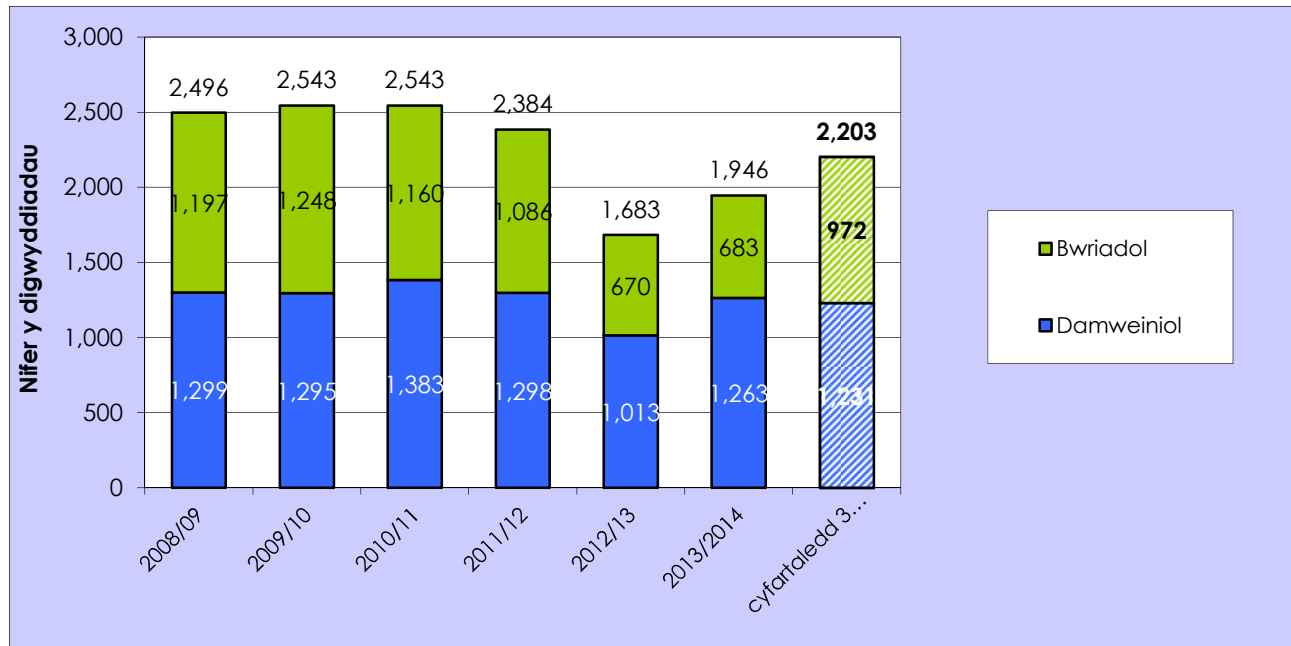

Tanau: Cymhelliad

Mae'r cynnydd yn nifer y tanau o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol yn cael ei adlewyrchu yn y ddau gategori, sef tanau a gychwynnir yn fwriadol a'r rhai sy'n cychwyn trwy ddamwain.

Er fod nifer y tanau bwriadol 2% yn uwch na'r flwyddyn flaenorol, mae gryn dipyn yn is na'r cyfartaledd dros dair blynedd.

Yr holl danau yr aethpwyd atynt, yn ôl cymhelliad

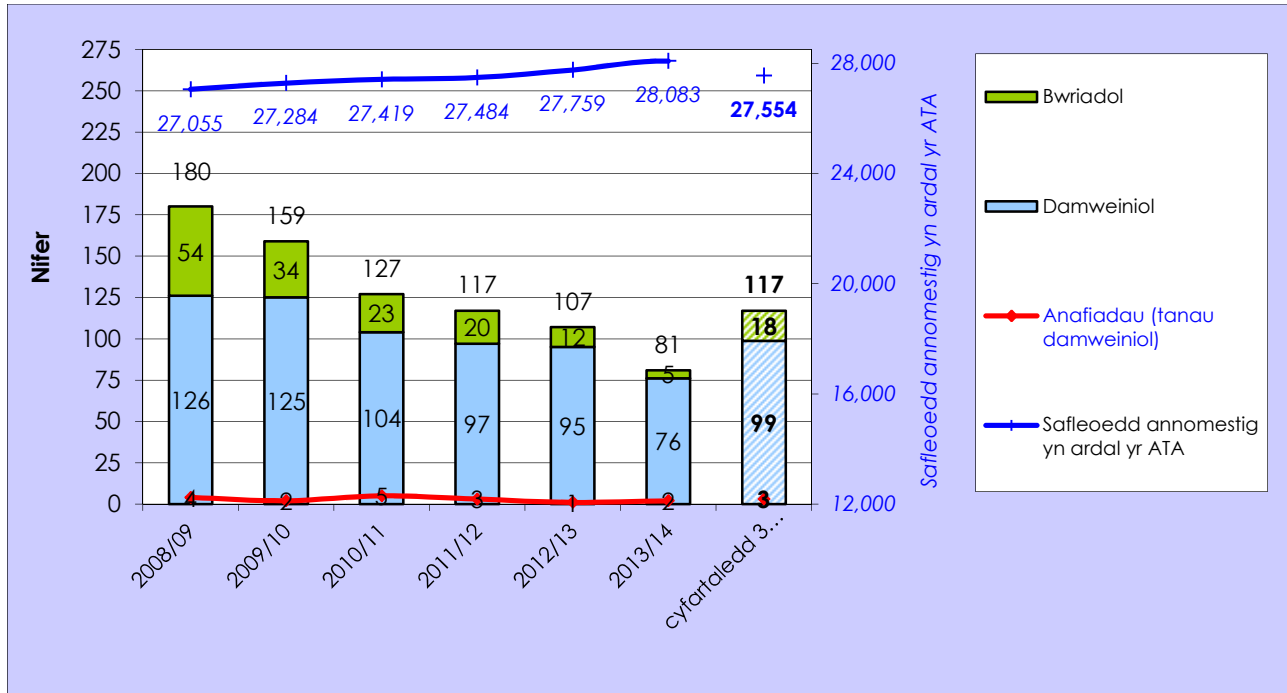

Tanau: Safleoedd annomestig:

- **Bu gostyngiad o 24% neu 26 yn llai o danau ar safleoedd annomestig o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.**

Yn ystod tri chwarter cyntaf y flwyddyn, aeth y Gwasanaeth at 81 o danau o'r fath, sy'n is na'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd dros dair blynedd. Mae hyn yn parhau â'r tueddiad am i lawr, sy'n gwrthgyferbynnu'r nifer cynyddol o safleoedd annomestig yn ardal yr ATA.

Tanau ar Safleoedd Annomestig ac Anafusion

ADRODD AM WEITHGARWCH YN YMWNEUD Â DIGWYDDIADAU: Digwyddiadau

Gwasanaeth Arbennig (nid tanau) yr aethpwyd atynt

BLWYDDYN ADRODD – 2013/14							
HYHE- Hyd yn hyn eleni							
Dangosir cymariaethau â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw'r cefndir - Gwyrdd = gwelliant; Coch = dirywiad; Melyn = dim newid							
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol							
Categori	Blwyddyn	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE	HYHE Cyfartaledd 3 blynedd
Cyfanswm digwyddiadau gwasanaeth arbennig	2013-14	210	208	220		638	959 ↓ 34%
	2012-13	289	323	384		996	
Gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	2013-14	83	78	83		244	398 ↓ 39%
	2012-13	107	92	125		324	
Heblaw gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	2013-14	127	130	137		394	562 ↓ 30%
	2012-13	182	231	259		672	

Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig:

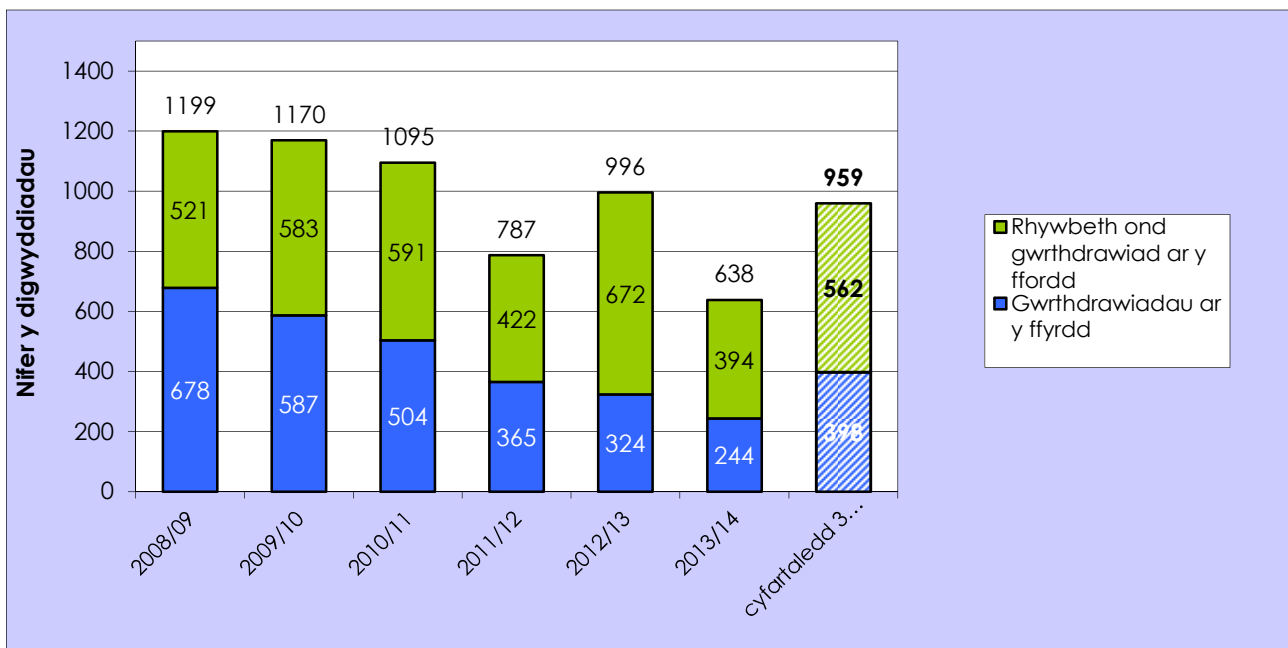
- **Bu gostyngiad o 36% neu 358 yn llai o ddigwyddiadau gwasanaeth arbennig o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.**

Yn ystod tri chwarter cyntaf y flwyddyn, aeth y Gwasanaeth at 638 o ddigwyddiadau gwasanaeth arbennig, sy'n is na'r flwyddyn flaenorol ac yn is na'r cyfartaledd tair blynedd.

Parhaodd y tueddiad cyffredinol am i lawr yn nifer y **gwrthdrawiadau ar y ffyrdd** a fynychwyd. Bu gostyngiad hefyd yn nifer y digwyddiadau gwasanaeth arbennig **heblaw gwrthdrawiadau ar y ffyrdd**, 41% neu 278 yn llai o ddigwyddiadau o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd ac sy'n parhau'n is na'r cyfartaledd 3 blynedd.

Er fod y tywydd gwlypach nag arfer yn 2012/13 wedi golygu llai o danau, mewn gwrthgyferbyniad roedd nifer y digwyddiadau gwasanaeth arbennig oherwydd yr amodau tywydd wedi cynyddu yn y flwyddyn honno, gyda'r Gwasanaeth yn mynychu 285 o ddigwyddiadau oherwydd llifogydd o'i gymharu â 52 yn yr un cyfnod eleni; eto gall hyn gyfyngu ar werth y gymhariaeth flwyddyn ar flwyddyn rhwng 2012/13 a'r flwyddyn ariannol gyfredol 2013/14.

Gwasanaethau Arbennig yr aethpwyd atynt, yn ôl math

ADRODD AM WEITHGARWCH YN YMWNEUD Â DIGWYDDIADAU: Mynd at alwadau diangen

BLWYDDYN ADRODD – 2013/14

HYHE- Hyd yn hyn eleni

Dangosir cymariaethau â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl.
Lliw'r cefndir - **Gwyrdd** = gwelliant; **Coch** = dirywiad; **Melyn** = dim newid

↑ = cynnydd eleni   ↓ = gostyngiad eleni   ■ = dim newid   PC = pwyntiau canrannol

Categori	Blwyddyn	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	HYHE		HYHE Cyfartaledd 3 blynedd	
Cyfanswm y galwadau diangen	2013-14	707	906	825		2,438	↓ 5%	2,731	↓ 11%
	2012-13	809	953	801		2,563			
Galwadau diangen maleisus	2013-14	22	23	11		56	↓ 31%	91	↓ 39%
	2012-13	28	27	26		81			
Galwadau diangen didwyll	2013-14	270	363	301		934	↑ 2%	1,080	↓ 14%
	2012-13	317	323	278		918			
Galwadau diangen oherwydd system awtomatig mewn eiddo annomestig	2013-14	255	342	345		942	↓ 12%	1,071	↓ 12%
	2012-13	304	412	355		1,071			
Galwadau diangen oherwydd system awtomatig mewn eiddo arall	2013-14	160	178	168		506	↑ 3%	489	↑ 4%
	2012-13	160	191	142		493			

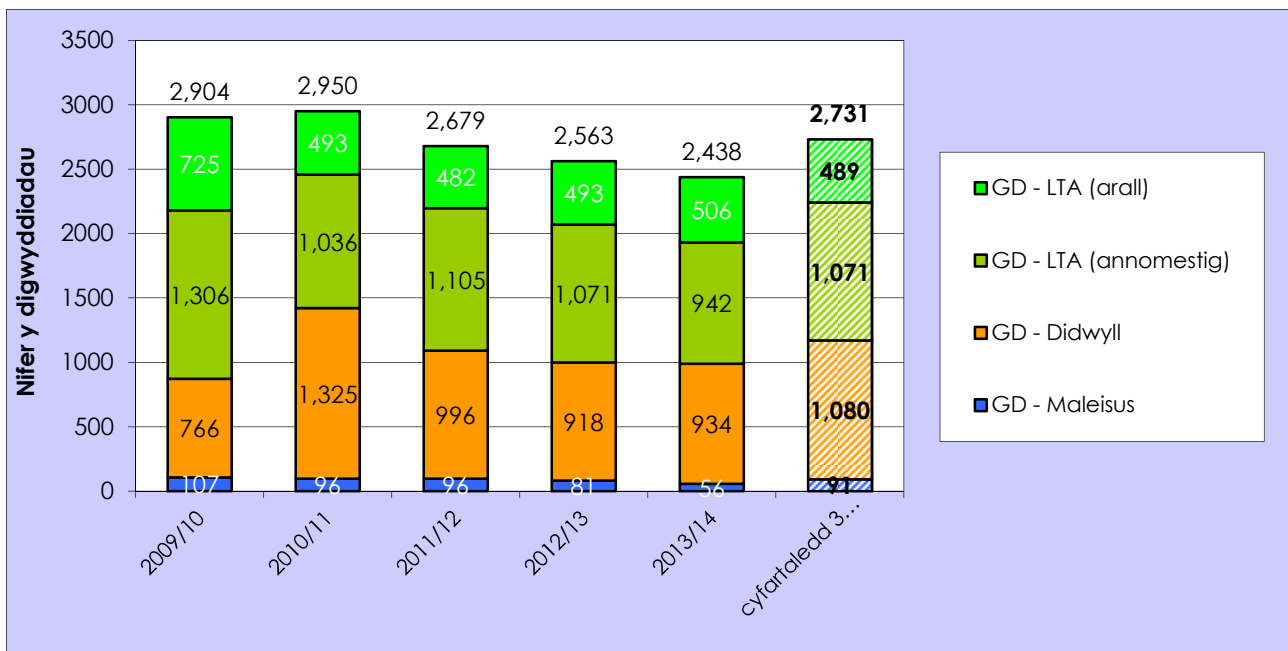
Galwadau diangen:

- **Bu gostyngiad o 5% neu 125 yn llai o alwadau diangen yr aethpwyd atynt o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.**

Yn ystod tri chwarter cyntaf y flwyddyn aeth y Gwasanaeth allan at 2,438 o alwadau am gymorth a drodd i fod yn alwadau diangen. Mae hyn yn is na'r blynyddoedd blaenorol.

Mae niferoedd cyffredinol y galwadau diangen yn y categorïau o: galwadau diangen oherwydd systemau awtomatig (annomestig) a galwadau diangen maleisus wedi gostwng, tra bod galwadau diangen a wneir yn ddiwyll a galwadau diangen oherwydd systemau awtomatig (arall) wedi cynyddu ychydig o gymharu â llynedd.

Galwadau diangen (GD) yr aethpwyd atynt, yn ôl math

Oherwydd i'r categorïau galwadau diangen gael eu hail-gysoni cyn cychwyn blwyddyn ariannol 2011/12 o ganlyniad i drafodaethau ar lefel genedlaethol, cafwyd newid yng nghyfran y galwadau diangen a gategoreiddwyd fel 'galwadau diangen systemau awtomatig' a'r rhai a gategoreiddwyd fel 'galwadau diangen a wnaed yn ddiwyll'.

Felly, roedd yn amhosibl cymharu tebyg wrth debyg rhwng ffigurau 2011/12 a ffigurau'r flwyddyn flaenorol mewn perthynas â'r ddau gategori hwn o alwadau diangen. Nid oes disgwyl i hyn effeithio ar y cymariaethau rhwng ffigurau 2011/12 a'r blynyddoedd wedi hynny.

GEIRFA

Tanau	Mae pob tân i'w osod yn o'r tri chategori canlynol – prif, eilaidd neu simnai.
Prif danau	Dyma danau nad ydynt yn danau simneiau, ac sydd yn unrhyw fath o adeilad (ac eithrio adfail), cerbydau, carafanau ac ôl-gerbydau, storfeydd y tu allan, gweithfeydd a pheiriannau, eiddo amaethyddol a choedwigoedd, ac adeileddau eraill y tu allan, megis pontydd, blychau postio, twneli, ayyb. Mae tanau yn unrhyw le yn brif danau os oes anafusion, achub neu ddianc, felly hefyd danau yn unrhyw le yr aeth pum neu ragor o beiriannau tân atynt.
Tanau eilaidd	Tanau eilaidd yw tanau nad ydynt yn rhai simnai na phrif danau. Nid yw tanau eilaidd yn golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt. Fel arfer, tanau eilaidd yw'r rhai sy'n digwydd mewn lleoliadau megis tir agored, coed unigol, ffensys, polion telegraff, sbwriel a chynwysyddion sbwriel (ond nid banciau papur, a fyddai'n cael eu hystyried - yn yr un modd ag eiddo amaethyddol neu goedwigoedd - yn brif dân), dodrefn y tu allan, goleuadau traffig ayyb
Tanau simnai	Dyma danau mewn adeiladau wedi eu meddiannu, lle mae'r tân wedi ei gyfyngu i'r simnai ei hun, hyd yn oed os oes gwres neu ddifrod oherwydd mwg yn ymestyn y tu hwnt i'r simnai ei hun. Nid yw tanau simnai'n golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt.
Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig	Dyma ddigwyddiadau lle nad oes tân, a lle mae angen peiriant neu swyddog, ac maent yn cynnwys: a) Argyfyngau lleol e.e. llifogydd, digwyddiadau traffig ar y ffyrdd, achub pobl, gwneud sefyllfa 'yn ddiogel' ayyb; b) Trychinebau mawr; c) Digwyddiadau domestig e.e. dŵr yn gollwng, pobl wedi eu cloi i mewn neu allan ayyb; d) Trefniadau o flaen llaw i fynd i ddigwyddiadau, a allai gynnwys darparu cyngor ac archwiliadau.
Galwadau diangen (cyfarwyddyd cyffredinol)	Pan fo'r GTA yn mynd i leoliad lle credir bod digwyddiad, ond o gyrraedd gwelir nad oes digwyddiad o'r fath yn bodoli neu wedi bodoli. Sylwer: os bydd y peiriant yn cael 'ei droi'n ôl' gan yr Ystafell Reoli cyn cyrraedd y digwyddiad, ni chyfrifir ei fod wedi troi allan, ac nid oes angen adrodd yn ei gylch.
Galwadau diangen – Maleisus	Dyma alwadau a wneir gyda'r bwriad o gael y GTA i fynd i ddigwyddiad nad yw'n bodoli, gan gynnwys rhai bwriadol a lle amheuir eu bod yn faleisus.
Galwadau diangen – Didwyll	Dyma alwadau a wneir yn ddidwyll pan gredir bod y GTA yn wir yn mynd at dân neu ddigwyddiad gwasanaeth arbennig.
Galwadau diangen – systemau awtomatig	Dyma alwadau a ddaw gan larwm mwg ac offer diffodd tân. Maent yn cynnwys larwm yn canu trwy ddamwain neu pan fod larwm yn canu a rhywun yn galw'r GTA fel mater o drefn oherwydd trefniant sefydlog, h.y. heb 'benderfyniad', er enghraifft gan ganolfan alwadau diogelwch neu rywun wedi ei enwebu o fewn sefydliad).